

REDACTIA

Deák Ferencz-utca nrul 20.

ABONAMENTUL

Pe un an .. 20 cor.

Pe jumătate an .. 10 "

Pe 1 lună .. 2 "

Mări de Duminică pe an 4

coroane.

Pentru România și America

10 coroane.

Pentru România și străinătate

numeri de zi pe an 40 franci.

TRIBUNA

ADMINISTRAȚIA
Deák Ferencz-utca nrul 20.

INSERTIUNILE

de un sir garmond: prima
dată 14 bani; a doua oară
12 bani; a treia oară 8 bani
de fiecare publicațiune.Manuscripte nu se
inapoiază.

Telefon oraș și comitat 502.

Care va să-zică, există partid național ?

(*) Guvernul și partidele din Dietă n'au vrut să știe de partidul naționalităților. N'au vorbit încă decât trei-patru naționaliști, și atât guvernul cât și partidele s'au convins, au simțit ș'au trebuit să mărturisească faptul că — totuși există partid al naționalităților!

Se înțelege, întâiu au înjurat teribil, dar în urmă au lăsat-o mai domol...

Pentru că naționalitățile au tras deja dungă peste o socoteală a guvernului.

Înainte Coroanei coaliția a luat angajamentul ca pe mâne *îndemnitatea* să fie votată, ca astfel să eșim de sub ex-lexul sub care trăim deja de trei ani, grație politicii de obstrucție a coaliției.

Atât de mult ținea Coroana și așa de tare s'a angajat la asta coaliția, în cât în contradicție cu întreg trecutul și obiceiurile tuturor parlamentelor, Dieta, în urma intervenției guvernului, a admis ca proiectul de *îndemnitate* să se discute și voteze înainte de a se discuta proiectul de răspuns la Mesagiul Regal.

Când s'a sculat Holló, directorul ziarului »Magyarország«, să arete că asta nu se potrivește, ci e în contradicție cu tradiția, cel care a trebuit să intervină în discuție și să convingă Dieta că nu e nimic și dacă se nesocotește tradiția, a fost însuși ministrul Kossuth, șeful lui Holló.

Ce folos însă? Zădarnic intransigenții kossuthiști au devenit mamelucii cei mai docili, Românii li-au dovedit că și o mână de oameni — când reprezintă un popor — însemnează ceva. Fără a face adică obstrucție, ci numai uzând de dreptul lor, ori mai bine: *îndeplinindu-și datoria să arate ranele de cari sângerează* neamul care i-a trimis în Dietă *să lupte*, ținură în loc o săptămână tabăra mare guvernamentală. Și de unde pe întâiul vorbitor român nu voiau să-l asculte de fel, la al doilea și treilea d'asemeni lărmuiau cumplit, celui de al patrulea primul-ministru s'a simțit nevoit să-i răspundă, ba a binevoit excelența sa Wekerle să se roage de întreg partidul, să-i dea povețe, să făgăduiască (ceea ce zice că poate conceda) și să-l solicite a nu mai face greutăți, ci să lase a se vota cât mai repede proiectul de îndemnizare. Căci vezi D-Ta, țara are mare trebuință de asta, fără dare și câtane nu poate exista!...

Iar ziarele guvernamentale, de unde nainte amenințau, acum au dat-o pe altă coardă...

»Budapesti Hirlap«, foaia imperialismului maghiar și cel mai de căpetenie organ al coaliției, scrie de pildă (nrul dela 3 Iunie):

«Sub durata pauzei dela ameazi și chiar după aceea, primul-ministru și ministrul

de culte conte Apponyi Albert și-au dat silință să capaceze pe naționaliști a încheia discuția, dar ei au venit cu tot felul de obiecțiuni. Astfel nu e perspectivă ca discuția asupra proiectului de îndemnizare să se termine Marți.»

Măriile lor patrioții patentati au îndrăznit deci să stee de vorbă cu «nepatrioții», și organul care veghează ca Ungurimea să nu fie tratată nu le strigă că sunt — vânzători!

Mare progres.

După primirea din ziua întâi ar fi fost adică ori cine dispus să presupună că atât guvernul cât și partidele să nu stee de vorbă cu naționaliștii și să nu reflecteze la vorbirile lor, ignorându-le cu desăvârșire.

Ce mai spune însă »Budapesti Hirlap« ?

Ascultați:

«În vorbirea sa de azi primul-ministru s'a estins asupra tuturor gravaminelor deputaților naționaliști și pe ton *conciliant* i-a făcut atenți asupra «societății foarte rele» în care — după cum s'a pronunțat primul-ministru — *pare că se amestecă*. A și indicat acea societate rea de care ar voi să-i rețină departe.»

E vorba de *socialiști*, singurii dintre Unguri cari în lupta ce a desfișurat partidul național au cuvânt bun pentru noi și recunosc îndreptățirea plângerilor noastre.

Credem și noi că guvernului nu-i place prietenia asta. De cât pentru ca s'o spargă, nu este decât un singur mijloc: să facă să dispară *motivele* cari ne apropie deolaltă. Să lecuiască adevăratele rele cari ne apasă deopotrivă, nedreptățile și mizeria, — și să realizeze în chip *cinstit sufragiul universal!*

Și până atunci însă *neîntârziat* să pedepsească pe păcătoșii slujbași administrativi cari cu prilejul alegerilor parlamentare din urmă și-au bătut joc de lege și de neamul românesc și să admită *comisia de anchetă* care să cerceteze cât sunt de temeinice plângerile noastre...

Toate aceste ca o mică probă că într'adevăr, *guvernul* acesta vrea să pună capăt rușinei și sistemului de guvernare corupt din trecut.

Cu bunăvoință deci și culant, altfel nu merge. De amenințări, a putut vedea, deputații români nu se sperie.

Mai zilele trecute organul semi-oficios iată cum scria adevărat:

»Indrăznim să atragem însă atenția domnilor deputați jelibuitori asupra unui fapt cunoscut îndeobște. A fost adevărat și prim-ministru, și încă nu de mult, care nu numai știa că este chestie a naționalităților, dar s'a și ocupat cu ea până în cele mai mici amănunte. Acest prim-ministru se numea Bánffy Dezső. Așa știm însă că tocmai politicianilor naționaliști li-a fost mai puțin plăcut că Bánffy

se ocupă de chestia naționalităților cu așa pătimașă predilecție. Este adevărat, că atunci nici un deputat naționalist și nici un candidat n'a fost supărat nici în tren nici în drumul de cortășire. Pur și simplu pentru că pe acea vreme nici unui Român nu i-a venit în minte să joace acest rol. *Sistemul pe care Bánffy Dezső l-a aplicat față de chestia naționalităților, nu e legat de persoana lui, ci Wekerle și Andrássy pot și ei să-l aplice și atunci în viitoarea Dietă probabil nici un deputat naționalist nu va plictisi pe colegii seu cu vorbiri obstrucționiste, pentru că să nu se uite: numărul deputaților naționaliști în parlament deși nu escludiv, dar în primul rând depinde dela chipul cum guvernul sprijinește ori nu — și încă cu mijloace admise — pe candidații patrioți!...*»

Amenințări de oameni îngâmfați și mărginiți! Căci întrebăm: la ce li-a ajutat Ungurilor ori guvernului sistemul lui Bánffy? I-a frânt el oare pe Români? Dinpotrivă: loviturile ce ni-a dat ni-au cimentat și mai tare.

Tot așa: zădarnic s'ar încercă să ne frângă acrobatul Wekerle, nu ar isbuti. Ori cât ar încercă să inoculeze putere în subțirelul ministru de interne Andrássy.

Cât despre chipul cum guvernul a sprijinit pe candidații patrioți, comisu-s'au și acum, întocmai ca sub Bánffy, toate ticăloșiile... Și plângerea de căpetenie tocmai asta e.

Altă întrebare, dacă actualul minister și-a luat misiunea să nu lase în viitor cu nici un chip naționaliști în Dietă. Nu sperie nici asta pe nimeni. Am mai fost noi douăzeci de ani fără deputați, și n'am perit. Ce ne doare, am spus-o însă și atunci și n'am încetat o zi a protesta și mai ales a denunța lumii culte bunătățile sistemelor de guvernare din Ungaria, după cum bătut-am și la poarta celui ce-i pus peste noi toți.

Și Wekerle va fi știind mai bine ca noi, că de, și peste ministri maghiari sunt alții mai mari, că nici Bánffy nu de bunăvoie a făcut cererea de grațiere a membrilor comitetului național... Așa, să fim scoși din lege, cu una cu două, nu se poate!

De altminteri după amenințarea de mai sus au rugat Wekerle și Apponyi pe naționaliști să nu le facă greutăți. N'au naționalității decât să stăruie cu bărbăție în direcția ce au apucat și amenințări de acelea nu se vor mai scrie, deoarece pe lângă că nu ne sperie, dar' mai presus de toate scad din prestigiul guvernului.

Deocamdată e cert: guvernul a simțit că este un partid al naționalităților. Știe și drumul până la băncile acestui partid. Iar Justh Gyula dela înălțimea scaunului prezidențial a protestat când un anonim patriot și-a permis bătăria să strige deputaților nostri că sunt trădători de țară.

Încet, dar' s'au pornit bine lucrurile.

Cuvântări naționaliste

rostate în ședința de Vineri a Dietei.

Vorbirea dlui Dr. Teodor Mihali.

(Urmare și fine).

Noi știm foarte bine, că și poporul maghiar suferă ca și al nostru; și facem deosebire între guvern și funcționarii săi și între națiunea maghiară. Obiecțiunile noastre sunt contra guvernului și oamenilor săi, iar nu contra națiunii maghiare, nație cu care împreună voim să trăim și să înaintăm. Noi protestăm în numele naționalităților — și cred că și poporul unguresc aprobă această protestare — contra guvernelor, respective contra funcționarilor supuși lui, cari strică armonia, pacea și frățietatea dintre noi. (Aprobări la naționaliști, sgomot mare la kossuthiști, Președintele sună).

On. Cameră! A doua cauză pentru care nu putem vota încredere guvernului e faptul, că nu s'a exprimat hotărât despre sufragiul universal. Era cu atât mai mare trebuință de o declarare hotărâtă, pentru că s'a interpretat în diferite chipuri atât de bărbați politici, cât și de ziare, espresia întrebuintă de dl ministru în vorbirea de program, ca alegător să fie, cel ce-i «persoană calificată». Noi suntem de convingerea, — și așa pretinde natura sufragiului universal — că fiecare cetățean maiorean, întreg la minte și cu viață nepătată trebuie să aibă drept de vot. (Aprobări vii la naționaliști.)

A legă dreptul de vot de o calificare oarecare, de exemplu de a-l face dependent de știința cetitului și scrisului, o astfel de eschidere a majorității cetățenilor nu e justă până când guvernul nu să va îngriji și nu va da ocaziune poporului să învețe să scrie și să cetească (aprobări la naționaliști și în dreapta la democrați). Eu protestez în numele claselor de jos ale poporului, fără deosebire de naționalitate și de confesiune, contra unui asemenea proiect, care eventual să va aduce înaintea noastră (aprobări, mișcare la stânga. Sgomot). Guvernul ușor ne-ar fi putut spulberă îndoiala, dacă ar fi înaintat și proiectul acesta de lege împreună cu grămada celorlalte proiecte. În cazul acesta ne-ar fi perit orice temere.

Și ce a făcut guvernului? A înaintat proiectele de lege, în cari cere dela noi dare și armată, dar a amânat proiectele de lege prin cari ar trebui să dea drepturi poporului. *Noi jertfim bucuria sângeră și bani pe altarul patriei, dar cerem și drepturile, ce-i compet poporului.* (Aprobări la naționaliști, sgomot la kossuthiști). Astăzi așa să exerciază drepturile, că poporul e nevoit să emigreze, astfel ca azi mâne nu-i va mai putea cuprinde nici America.

De să va continua sistemul de azi de a guvernă, în curând o să ne rămâie țara pustie. Statistica ne arată foarte bine cât de rău stăm în privința aceasta.

Nu întru de o camdată în amănunte dar voi avea ocazie pentru aceasta la discuția asupra bugetului.

Un alt motiv de neîncredere față de guvern este faptul că cu tot programul său administrativ atât de frumos și cu toate că de o lună și jumătate se află la cârmă, totuși se face o adevărată campanie. (Așa-i! pe băncile naționalităților) mai ales în colegiile electorale ale naționalităților brutalitățile și teroarea urmează înainte. Dacă stările acestea vor mai dăinu, poporul necum să fie în stare de-a plăti dările, va fi nevoit să plece în America. (O voce din dreapta: Pofțiți, vă rog!) Ba nu poftim, dle, căci ne-am născut aici și vom trăi aici, căci aici trebuie să trăim și să murim. (Mișcare și Sgomot).

Președintele: Vă rog să fiți liniștiți.

Dr. Teodor Mihali: Domnilor deputați! Văzând că se manifestă unele îndoeli în aserțiunile mele, însemn că din întâmplare am adus câteva documente cu cari vă voi dovedi ceiace s'a întâmplat în colegiul meu electoral.

Iată bunăoară un certificat liberat în timpul alegerilor de cătră Veress István, suprefectul de Ileanda-mare. Cetesce (Cetește): »Certificat dat lui Simon Gyula, domiciliat în Dej, prin care este autorizat de-a controla agitațiile din oricare comună a colegiului electoral și de a-mi adresă mie raporturi sau de a-le denunța la autoritatea comunală. (Sgomot).«

Acest Simon Gyula nu locuiește în colegiul electoral de Ileanda-mare, ci este un individ decăzut din Dej care a fost trimis cu alți 40 de soți în cerc ca să alunge și să ciomăgească pe alegători. Poporul cunoaște pe domni aceștia supt denumirea de ciomăgași (botosok). Dacă doriți, vă citesc și denunțul făcut de mine contra lor (Protestări, Sgomot.) Tocmai fiindcă doreați cazuri și fapte pozitive citez cazul acesta.

Iată ordonanța cu numărul 1412 publicată în 5 Mai 1906 de fibirăul de Ileanda-mare, prin care el ordonă ca supt pedeapsa execuției să se dea jos toate gardurile din cerc. (Strigăte: »Asta-i de domeniul dreptului privat!«)

Da este de domeniul dreptului privat, dar cum puteți cere poporului să-și dea tot ce agonisește advocațiilor. Fibirăul doară este menit să apere drepturile poporului și nu să-l stoarcă și să-l sărăciască. (Aplauze în centru). Și poporul să umble tocmai atunci la judecări, când timpul lui este mai scump, când bucatele cresc și când țaranul așteaptă timpul secerișului.

Am făcut socoteala cu experți că dacă ordonanța asta se va executa în tot cercul se va face celor interesați o pagubă de 250,000 de coroane. Același fibirău a violat în multe cazuri libertatea individuală a cetățenilor punând pe notari să-i facă raporturi fictive și dând pe urmă ordin jandarmilor ca respectivii oameni să fie imediat arestați și aduși în fața lui. Firește că ne fiind nici un motiv de a-i aresta el i-a ascultat și pe urmă i-a liberat. Dar dl or să ne însușim cauza acestor oameni. Și țaranul este om, ca oricare altul. Dacă jandarmul ne va aresta și ne va escorta prin câte 2—3 comune, cum ne va cădea aceasta. Intreb dacă mai putem să suferim ca administrația să trateze poporul într'un mod atât de brutal? (Sgomot). Iată domnilor am vrut să dovedesc cum este administrația în Ungaria, am voit să vă arăt cum s'ar schimbă împrejurările, dacă am vedeă pe autoritățile administrative tratând pe poporul cinstit, apărându-l și nu socotindu-l egal cu câinii. (Aplauze pe băncile naționalităților).

Același fibirău... (Zgomot).

Președintele: Vă rog dl or să fiți liniștiți: Continuați, vă rog. (S'auzim, s'auzim!)

Dr. Teodor Mihali: același fibirău a început o anchetă oficioasă pentru a constată dacă chiriile plătite de mine la alegeri au fost conforme legii. Nu am și nu am putut avea nimica în contra acestui lucru. Să poftescă a-mi dovedi, că nu au fost conforme legii și voi ști să răspund. Dar dl or, când fibirăul face anchete el merge cu câte 2 jandarmi, și cu încă un om al contra-candidatului pe care-l dă drept procuror, și citând imediat oameni la sine, îi ține de dimineața până seara acolo, îi escortează cu jandarmii, atunci aceasta, dl or este abuz de puterea oficială.

Dacă am citat cazurile acestea, le-am citat pentru că goana asta s'a pornit în toate colegiile electorale de-ale naționalităților.

Rog deci pe onor. guvern, și mai ales pe dl ministru de interne să binevoiască a se informa și a proceda în mod energic în contra acestor abuzuri oficiale ale autorităților administrative. (Aplauze vii pe băncile naț. Kubik Béla face mai multe întreruperi, Zgomot).

Președintele: (sunând). Vă rog să fiți liniștiți. Rog pe dl deputat Kubik de a nu mai întrerupe pe orator. (S'auzim, s'auzim).

Dr. Teodor Mihali. Dlor deputați, odinioară în timpurile vechi și bune

Hentaller Lajos: Pe când trăia Adam și Eva? (Zgomot, mișcare).

Dr. Teodor Mihali... când circulația nu era atât de leznicioasă ca azi, bărbații conducători și regii au călătorit prin țară incognito ca să cunoască soarta locuitorilor. Cât de comot călătoresc dnii ministri. Ce-i azi un drum dela Budapesta la ori care punct îndepărtat din țară?

Rog pe dl ministru de interne de a se convinge personal de aceste rele și dacă va găsi că le-am mărit cu un singur cuvânt, voi scoate consecințele, dându-mi demisia din calitatea mea de deputat. (Aplauze).

Dar, dl or, cărmuitorii și ministrii de azi, nu se informează singuri despre stările din țară, ci după-cum am citit în foi, ministrul de interne a ordonat anchetă pentru a dizolvă asociația muncitorilor, pentru a stabili cine a ațâțat poporul. Unde și pe ce cale merg astfel de anchete? Ele merg la fișpan, pe urmă la vicespan, iar aceasta îl

însărcinează pe fibirău cu anchetarea caz (Mișcare).

Deci trei indivizi fac raportul despre înjurările din cerc. Ei fac raportul după propria concepție (Protestări în stânga). Iar dac ministru merge la fața locului, aceasta să dinainte. El este primit cu alaiu, cu discurs se dau banchete, toți funcționarii îl înconjură toți vor să-i strângă mâna, pentru a-și face leacă de protecție pentru cutare funcție. Iar ministru ce va vedeă? Nimica! El nu are idee durerile și suferințele poporului. (Are drept Așa-i! în centru). Iar fiindcă mi-se contestă ac lucruri mie, care de 20 de ani de muncă nu spus lucruri neadevărate, regret și mă umple deznădejde faptul, că cuvintele mele sunt p în îndoială. În zadar am spus că la alegerile anul trecut am fost lângă Gheorghe Pop, că a fost lovit în cap, l-am rugat pe ministrul interne ca să trimită armată și să facă ordine, a rămas nemișcat.

De aceea promiteți înzadar în programul I că veți înălța puterea și nivelul moral al administrației. Lefurile și așa sunt din cale afară m poporul nu mai dovedește să le plătească și funcționarii nu le merită. Inzadar făgăduiți îmbunătățiri, căci câtă vreme se întâmplă astfel de lucr sub guvernul acesta, nu putem avea încredere el. Trecând la cărmuirea justiției, însemn pe se că s'a introdus procedura verbală și imediată.

Intreb însă pentru ce judecătorul care ar trebui să se înțeleagă verbal cu părțile, nu cunoaște nu are habar de limba lor? Acesta-i caraghie căci, dacă introduceți procedura verbală, dl ministru de justiție trebuie să se îngrijească ca ținuturile naționalităților să se numească judetori cari cunosc limba poporului. (Așa-i! Aplauze pe băncile naționalităților.) Am văzut sute de cazuri când a trebuit să se cheme servitorul pentru ca să traducă depunerile părților. (Sgomot în centru.)

Președintele: Rog pe dl deputat Kubik Béla de-a nu mai întrerupe pe orator, în caz contrar voi fi nevoit să procedez în contra lui după regulamentul camerei. (Aplauze).

Dr. Teodor Mihali: Nu vreau să mai înzadar' aş mai putea citi sute de cazuri. Imi rezervez dreptul de a mai vorbi despre aceasta la discuția bugetului.

Doresc să mai arat un singur lucru, faptul la noi nici azi principiul egalității de drept nu fost pus în lucrare (mișcare) pe nici un teren, nici măcar pe terenul sarcinilor publice, măcar legile dela 1848 o spun apriat. Socot că trebuie să punem și darea suplimentară comunală în rândul sarcinilor publice.

Cu ce drept au ajuns însă guvernele să declare că nu trebuiesc plătite dări după capitalurile care puse la casele de păstrare? Aceasta-i o lege care lovește în principiul egalității de drepturi. Dar funcționarii și ofițerii plătesc oare darea suplimentară comunală?

Dv. dl or spuneți că interesul țării cere ca ei să nu plătească dări. Aceasta sună frumos și sunt aclamați când le spuneți, în realitate însă dv. faceți nimica pentru dezvoltarea orașelor și a comunelor. Dinpotrivă nedreptățiți comunele, că darea comunală suplimentară le ruinează. Oamenii ironia sortii, că funcționarul, ofițerul și capitalistul — nu poftescă nimica pentru aleile parcurile și grădinele publice pe cari le face orașele cu mari cheltueli, dar să plimbă pe făcând luxul și părăzile, în vreme-ce micul proprietar și meseriaș plătește darea? (Sgomot) Aceasta, ce-i drept, decurge din lege dar este lege nedreaptă și trebuie schimbată (Aplauze pe băncile naț.).

Tot astfel este și cu darea de consum. Ce de dreptate este ca săracul care obosit de munca zilei bea o sticlă, de bere plătește aceeași dă de consum ca bogatul și boerul pentru o sticlă de șampanie băută la chefuri. (Aplauze pe băncile naț.).

Domnilor deputați! Imi sfârșesc cuvântare și rog pe dl președinte al conziliului, care are un talent financiar deosebit și cu care nu vreau să mă măsor, să binevoiască a avea în vedere aceste fapte scoase din viață. Il rog în aceeași vreme de a nu-mi lua în nume de rău aceste observații căci noi nu am venit aici ca să ținem discursuri academice sau ca să ne certăm, ci ca să arătăm neajunsurile și relele vieții de toate zilele.

Din cauzele acestea arătate de mine nu primește proiectul de lege de indemnitate. (Ovațiuni aplauze pe băncile naționalităților).

Expoziția română din 1906.

Expoziția românească din 1906 devine un eveniment istoric. La gurile Dunărei, numite până acum «porțile Orientului», în semn de batjocură, de celelalte State civilizate din Apus, o țară tinărbă serbează jubileul de 40 ani al unui rege mare și înțelept, printr-o expoziție națională. Și, dacă nu mă înșel, România, țara aceasta care se socotește de unii ca făcând parte din peninsula Balcanică, se prezintă lumii cu una din cele mai frumoase expoziții naționale. Faptul este cu atât mai important, cu cât Regatul României este o țară încheagată nu de multă vreme, — și cu cât avem a expune lumii munca titanică de care a dat poporul românesc dovadă într'un timp așa de scurt. Oropșiți de soartă, răsleți de ceilalți frați ai noștri cari pornesc dela Cetatea Eternă, subjugăți atâta amar de vreme când turcilor când domniei fanariote, fiind siliți a ține piept păgânimeii, aici, de-a lungul Dunărei, Regatul României face o expoziție, la care invită pe toată lumea, nu pentru a-și arăta orgoliul, dar pentru a da dovezi că e o țară harnică, cinstită și fără pretențiuni.

Pe dealul Filaretului, pustiu până mai eri, se ridică astăzi un întreg oraș care se numește: Expoziția generală Română.

Sus pe culmea dealului și în axa expoziției, se înalță o clădire care va fi unul din monumentele cele mai frumoase ale orașului: Pavilionul Artelor. D-nii arhitecți diriginți, V. G. Ștefănescu și Șt. Burcuș, ambii absolvenți ai școlii superioare de arhitectură din Paris, au venit cu știința lor de acolo, și inspirați de sentimentul național și de arta națională, reușesc să dea în stil românesc, detaliu cu detaliu, după un studiu profund în proporții și în linii, această minunată clădire, cu un portic-colonadă deschis, din zidărie masivă.

De aici, din Palatul Artelor, se vede cea mai mare parte din București. De aici se vede ca în palmă întreaga Expoziție, cu lacul, grotele și pavilioanele ei.

Ceeace trebuie să remarcăm dela început, este că toate celelalte pavilioane pe care le vom înșiră mai la vale, nu seamănă din detalii în detalii și în ornamentație: — tocmai aici stă dificultatea de a proiecta. Într'un timp așa de scurt, d-nii V. G. Ștefănescu și Șt. Burcuș au reușit să facă o operă atât de însemnată pentru arhitectura românească. Nu sunt gata încă pavilioanele, dar rîvna este puternică și mare, — și unde este rîvnă și hărnicie nu se poate să nu fie succes. Motivele pavilioanelor sunt luate după mănăstirea Horezului, — un monument de arhitectură românească; dar concepțiunea este așa de variată, deși pe același motiv, în cât fiecare pavilion luat în parte, este un monument de concepțiune distinsă, aleasă, și nu greșesc de loc dacă spun că se resimt consecințele unor talente trainice și cinstite. Pavilionul artelor a fost început foarte târziu, totuși lucrarea este astăzi aproape terminată.

Celelalte pavilioane sunt făcute de lemn cu ipsos. Le înșir aici:

1. Pavilionul minelor, carierelor și silviculturii.
2. Pavilionul agriculturii.
3. Admirabilul pavilion regal, cu o superbă colonadă la etaj. De ambele părți sunt două scări, motiv Horez, perfect reușite. Pavilionul acesta va servi geniului civil, geniului militar și ministerului de instrucție publică și culte.
4. Palatul industriei.

Pe urmă, tot din Pavilionul Artelor se văd foarte bine arenele romane, lucrute absolut în stil clasic. Ele sunt reușite foarte bine și în ele se vor face toate spectacolele. Pe suprafața lor va încăpea peste 4000 de oameni.

Vizitate mai de aproape, pavilioanele sunt opera unui studiu foarte amănunțit, foarte clar și de o variație aproape excentrică.

Face parte din Expoziție și biserica Cuțitul-de-Argint, lucrată după admirabilul proiect al unui alt arhitect, român entuziast, dl G. Sterian, — care biserica amintește pe acele zidiri de Marele Voevod al Moldovei, Ștefan-cel-Mare. Trebuie să recunoaștem că o astfel de biserică nu există în Muntenia.

Sub conducerea dlui dr. Istrati, ajutat de energia pe care o depune dl arhitect Berindei, inspectorul expoziției, cu concursul înțelept a celor doi arhitecți diriginți, d-nii V. G. Ștefănescu și Șt. Burcuș; — și mai cu seamă că toate lucrările sunt date antreprenorilor cari sunt ei înșiși arhitecți, România reușește să se prezinte lumii cu

o Expoziție impozantă care va preamări neamul acesta.

Un suflu de pretutindeni, o luptă conștiințioasă, o hărnicie deamă de toată lauda: toate aceste vin să ia locul blazării de altădată, să sfășie indolența.

Într-o expoziție națională a unui neam trebuie să vedem geniul lui, munca, gradul de dezvoltare pe toate terenurile (economic, social, politic, etc).

Nimeni nu poate să spună că ne expunem, celor cari vor vizita Expoziția, cu un exterior banal. Numai un gust rafinat, numai o simțire aleasă numai o pricepere vioaie și fără patimă, numai acela va putea pricepe cât de frumos impresionează exteriorul Expoziției. Să nădăjduim că și interiorul, cu alte cuvinte «mobilierul expoziției» va fi făcut tot de oameni competenți, tot de harnici și tot de artiști.

Cu exteriorul ne putem perfect recomanda străinilor, — și trebuie să nădăjduim că interiorul va fi tot așa de apreciat.

Într-o zi, un oarecare personaj îmi spunea că nu vom avea ce expune în Palatul Artelor. Adevărat să fie?

Dar sutele de tablouri ale marelui maestru pictor, bătrânul și cinstitul Grigorescu unde se vor expune? Dar lucrările celorlalți pictori, începând dela pictorul de biserică Tătărescu? Dar vechile icoane care se mai găsesc azi prin casele bătrânilor?

N'avem literatură? Aceasta nu e adevărat. Cărțile literaturii noastre sunt admirabil scrise, deși, — rămăie vorba între noi — ce lolosește expunerea cărților când lumea, cea mai mare parte din lume, nu le cunoaște conținutul?

N'avem sculptură? A! n'avem sculptură în marmoră, este adevărat, — dar ușile împărătești ale vechilor biserici, zidite de domni evlavioși, pot servi tuturor ca modele de artă superioară și îndrăzneță.

Și câte lucruri de artă nu avem?!... Să le înșir? Nu am nici spațiu aici, dar nici nu mă trudesă să le număr: cei care urmăresc mișcarea artistică dela noi din țară, se interesează de toate, aceia n'au nevoie de expunerea mea.

Admirabilele lucrări de arhitectură, râvna celor cari conduc expoziția, munca și talentul viguros: sunt certificate cari ne permit să privim cu încredere în reușita expoziției. Nici chiar scepticilor nu le e permis să se îndoiască sau să șovăiască.

Trăim într-o epocă de redeșteptare națională, într-o epocă care va fi poate și cântată de poezii viitorului, începem să ne desghetăm, începem să ne înțelegem forțele de care dispunem, — și cu această însuflețire binevenită, cu acest entuziasm sănătos și puternic, putem pași cu râvnă înainte, cu mintea luminată de operele antemergătorilor noștri și nădejdea deplină într'un viitor strălucit al țării.

Expoziția națională românească din 1906 e un eveniment istoric: ea trebuie să fie puntea de trecere dela adormirea de eri către trezirea înflăcărată de mâne.

Aproape în fiecare Duminecă, — de pe acum chiar, — vizitez fostul câmp al Filaretului, și tot d'auna mă întorc liniștit acasă, și mulțumit în sufletul meu că, dacă nu eu, cel puțin copiii noștri vor apuca vremuri mai fericite.

Nici nu-mi închipui cum va fi interiorul Expoziției, dar îmi închipui că aceeași pricepere, care s'a pus în partea globală a expoziției: clădirile, se va pune și în partea minuțioasă a interiorilor.

Nădăjduesc că Expoziția Națională va fi un puternic monument al destoiniciei, hărniciei și talentului românesc. București. U.I.

Presă maghiară despre partidul național. La început presa maghiară a scris în batjocură despre vorbirile deputaților naționaliști. Când a văzut că ei strică socoteala guvernului, s'a înfuriat și a început să injure ca la ușa cortului.

Dăm câte-va specimene.

«Pesti Hirlop» dela 2 Iunie a scris:

«Wekerle face planul, — naționalitățile decid. — Observația asta glumeață a rămas drept învățătură în urma ședinței de azi, când s'a constatat că din cauza numărului mare de oratori naționaliști nu s'a putut termina discuția asupra indemnării și astfel s'a mai amânat termenul până să se pună capăt ex-lexului. Observația glumeață să potrivește, pentru că într'adevăr, națio-

naliștii își închipuesc că acum ei esercită o influență decizătoare asupra sortii țării»...

În restul articolului, pe două pagini, îi injură apoi, numindu-i «procuratori, popi, dascăli și tot felul de găinari mari și mici și agitatori»...

Vorba e că la trei zile după aceste injurături ministrii unguri au fost siliți să stee de vorbă cu acești — găinari...

După ce îi acuză apoi pe naționaliști că nu știu destul de bine ungurește, iar pe deputatul Blaho că și-a bătut joc în chip cinic de Unguri, urmează:

«Poftim și faceți obstrucție... O să arătați și dovediti că sunteți dușmani ai statului maghiar și ai nației maghiare... Arată însă și dovedesc tot d'odată că sunt dușmani și ai regelui».

Cât cinism: scriu astfel adică cei cari trei ani de zile au făcut obstrucție, cei cari au votat în Dietă să nu dea M. Sale recruți și dare, față de naționaliștii reprezentanți ai poporului care s'a dus de bunăvoie la oștire și a plătit de bunăvoie dare.

«Pesti Napló» (dela 2 Iunie) după ce se ocupă de obstrucția (așa numește trei vorbiri!) naționalităților și arată că deputații naționaliști s'au plâns mai ales de abuzurile electorale, zice că «n'au vorbit însă deputații naționaliști de felul cum ei și-au bătut joc de nația lor proprie, tratând pe alegători ca pe niște turme» și «îndemându-i să pustiască și nimicească tot» (pe semne pentru că fruntașii români n'au lăsat ca alegătorii români să fie duși într'adevăr ca niște turme în tabăra kossuthistă ci protestează că în Sătmar și Selagiu în deosebi să fie tratați ca niște vite), -- scrie:

«Plângerile lor trebuie însă cercetate și ordinea legală trebuie negreșit a i-se da satisfacție. Trebuie ca asta să fie voința Dietei; trebuie ca asta să fie voința guvernului.»

Da dacă n'o fi? Trec atunci cei dela «Pesti Napló» în opoziție?

Austria. Misiunea baronului Vladimir Beck de a forma cabinetul a succes. Mai mare greutate i-au făcut boemii; însă au renunțat temporar la pretenziunile lor naționale în schimbul a două ministere.

În cabinetul Beck sunt reprezentați și câțiva deputați, reușindu-i astfel lui Beck dacă nu parlamentarizarea completă, cel puțin semiparliamentarizarea. Între aceștia sunt 3 fără portofolii (Prade ministru național german, Pacak ceh, Dzieduzicky polon) și 3 cu portofolii: Derschatta, german, trenuri și Forst, ceh comerț, Marchet., de justiție. Celelalte portofolii sunt ocupate de funcționari superiori. — Programul principal al ministerului e revizia pactului Austro-Ungar.

În întreaga Austria, dar mai ales la germani e mare înverșunarea contra maghiarilor pentru ultimele evenimente politice, cari constituie pentru ei o înfrângere nu numai politică, ci și economică.

Din Cameră.

— Prin telefon. —

— Ședința dela 5 Iunie. —

Înainte ședinții a conferit ministrul-președinte Wekerle cu președintele partidului național Dr. Mihali.

În ședința de azi s'a votat proiectul de lege de indemnitate și recruți.

Dintre deputații naționali au vorbit întâi Dr. Aurel Vlad. Arată în mod evident că acuza lipsei de program politic al nostru este neîntemeiată. Vom face, zice, opoziție serioasă și demnă în chestia sufragiului universal.

Dr. Iuliu Maniu propune un amendament pe tema străngerii dărilor.

Dr. Alexandru Vaida-Voevod critică proiectul de lege al recruților. El a avut o discuție foarte aprinsă cu Bánffy căruia i-a răspuns cu multă hotărâre și demnitate.

D'ALE ALEGERILOR.

Din cercul Ceica. In nrul 83 al acestui ziar in articolul despre alegerea din cercul Ceica s'a scris: «Ioan Pinter din Remetea, om tinar, dela care cu drept asteptam zel si interesare pentru cauza nationala si... a caror activitate s'a manifestat numai intr'aceea, ca au venit singuri la vot iar din poporul incredintat conducerii lor, nici un suflet n'au adus pentru partidul national». Ca prin aceste dl Pinter s'a simtit vatamat in constiinta nationala, foarte frumos.

Dar dle preot! ca dta esti parintele conducator al Romanilor din Remetea e adevar, ca esti om tinar e adevar, ca in tabara partidului national ai fost numai singur si ca tot poporul a votat cu contrarul si ca astfel toate ce s'au scris in nrul 83 al acestui ziar sunt fapte concrete — si nu minciuni dupa cum zici dta — inca e adevar. Aceasta o recunosti si dta de oarece n'ai desminjit din toate aceste nimic si nici nu poti!

Dta in nrul 90 al acestui ziar sub titlul «Intampinare din cercul Ceica» numai atata ai facut, ca te-ai laudat, ca ai muncit si ai obosit fara rezultat.

Ca treaba nationala n'a ajuns prin dta la nici un rezultat suntem convinsi, — dar ca ai si obosit in interesul cauzei nu observ, — din aceea ca in ziua alegerii seara ti-a ars capita de fan, cand erai la Ceica, nu prea se vede clar ca ai fi dezvoltat ceva activitate (desi a fost luminata) mai verosimil, ca aceasta a fost respalata dumnezeiasca pentrucă dta chiar pe acest timp dupa un chef mai mult timp la protopretorele Szöllössy, cam capacitat puţin, esind cu o sticla mare de vin in tabara noastra i-ai zis unui alegator: «Taci ma, ca nici obelile nu mi le-asi sterge de tine». Aceasta ai facut-o in interesul cauzei. Aceste cuvinte le-ai zis intre mai multi, si la caz de lipsa o adeveresc cu martori inteligenti, iar sticla cu vin mi-ai aratat-o si mie laudandu-te ca ai avut toata ziua la Szöllössy.

Si prin aceasta ti-ai aratat interesul fata de cauza?

Astfel a trebuit sa priveasca 2—3 tineri si barbati mai cu simt cu bratele incrucisate cum vin jandarmii in grupe si fură voturile, pana cand ai nostri conducatori isi petreceau care pe unde aflau de baut si mancat.

Ma mir, ca nu le-a ars la toti casele din senin nu numai capita.

Si de altcum dta inainte de alegere te-ai declarat ca ai influinta si asupra Ungurilor din comuna si ii vei duce si pe ei la vot, daca vei fi denumit de agent al «Bihorenei». Ceea ce s'a intamplat. Epistola e document.

Cu un cuvânt ne-ai aratat prospecte bune, te-ai angajat cu tot sufletul si ne-ai lasat in baltă.

Eu si de altcum judec faptele dupa rezultat si nu dupa cum le spune respectivul.

Ca doară poporul nu te asculta, ori ca comuna e maghiara si terorizeaza, aceste nu sunt scuze. Vina e a dtale. Pentru ce? Intrebă dta pe dl V. Cartiş si ii va spune cum trebuie a tracta cu poporul, ca sa fie ascultator, — apoi poftim a intrebă pe dl Dimitrie Papp, preotul din comuna B.-Ujlak, unde sunt in proportie cu mult mai multi unguri, — si ii va spune cum trebuie lucrat ca teriorismul maghiar sa fie fara rezultat.

Dar dle pater dacă in comuna dtale n'ai avut teren de a dezvoltă activitate fiind 2/3 dintre alegatori Unguri, pentru ce n'ai luat asupra dtale sarcina de a conduce alegatorii din Petrasă dacă dl preot T. Popescu a fost bolnav? (Eu am fost la dsa cu o zi inainte de alegere si a fost deplin sanatos.) Apoi pentru ce n'ai lucrat in celelalte comune apropiate?

Eu am fost o săptămână întreaga in cerc cutriera toată comunele pedestru. Unde ai fost dta? Dacă mie nu mi s'a intamplat nimic si dta ai fi scapat. Dar pentru cauza sa cere chiar si jertfa.

E de observat ca comunele: Roşia, Sz. Lazuri, Dsosani, Gurbeşti, Goila, Petrasa, Dragoteni, Săncani, Feneriş, Seliştea, Cosdeni numără preste 1000 de voturi si decid soarta alegerii din Ceica si sunt toate foarte apropiat in jurul Remetei, care asemenea are 1/3 parte alegatori romani. Sa spuneţi nu numai dta dar toti conducatorii din comunele aceste ce a-ţi lucrat pentru steagul national? Drept ca dl preot Foltuş a dus la alegere o grupă frumoasă din comuna Feneriş care mai tarziu însă din lipsa activităţii celorlalţi l-au lasat si pe dlui singur in tabără, nemai putând singur a insuflaşi poporul, — de oare ce comunele dsale au fost ultimele la vot, — si asa au ajuns sub conducerea Jidanilor, fiind conducatorii nostri neinteresati la chef.

Iată rezultatul muncii dvoastre a tuturor conducătorilor din aceste comune cu preste 1000 voturi:

Roşia (din 294) 13 voturi, Feneriş 6 voturi, Săncani 3 voturi, S. Lazuri, Dragoteni, Dsosani, Gurbeşti, Petrasa, nici un vot, Coşdeni 1 vot, Pm. Selişte 1 vot, Remetea 1 vot.

Cu totul 25 voturi.

Si cauzele acestui rezultat mizerabil sunt următoarele:

Invăţătorul Dimitrie Papp din Roşia a primit dela candidatul 48-ist Inger Soliman Emir 558 coroane si după propria declaraţiune a jurat in cancelaria de matricule (asa cred ca edificiul şcolii) pentru steagul respectivului 93 de votanti, iar in Ceica la întrebarea protopretorelui ca dacă e dascăl, pentrucă nu merge in partida lui Zigre?

a răspuns că: «mert nem tetszik» (cuvintele prii*) cari fapte nu numai ca sunt murdare pan la gradul superlativ, dar sunt si criminale, ca ar trage după sine un an închisoare si 1000 corpepsă in bani.

I. Botiş, preot in Ds. Gurbeşti, păstorul sufltesc a 3 comune, când am fost la vorbirea d program in comună a intimpinat pe dl candid cu aceea, ca dânsul când a fost cand. Korda i comună, pentrucă poporul sa nu meargă cu Korda solvit in numele dlui Zigre 10 litre de rachiu (E adevar, ori ba, nu ştiu, dar e adevar, ca aşteptă dela dl Zigre sa i-le solvească.) Dl Zigre însă i-a zis, ca destul de rău, precum si aceea ca stă cu poporul tot in cărcimă.

La câteva zile după aceasta a mers in comun aplicatul dela domeniul din Pm. Băleni B. Grünstein cu bani dela Inger Soliman, la ce preoti Botiş momentan a solvit 10 litre răchie pentru Inger Soliman (si atunci era tot in cărcimă) si zis cătră Grünstein, ca el va înduplecă tot poporul pentru steagul lui Inger dacă va avea mijloc si in urma acestei declaraţiuni a si primit pentru steagul lui Inger 20 coroane pentru aldamaşa.

Asemenea caz criminal care are de urmări in chisoare si aceasta o mărturiseşte Grünstein ori si când.

Tot asemenea murdării a comis Petru Papp si învăţătorul din Pm. Seliştea (nu-i ştiu numele cari înşişi au descoperit despre sine multe lucruri de despreţuit nu numai inainte, ci si după alegere.

Si cu regret, trebuie sa constatez, ca astfel doameni au zădărnicit si munca alor 2 barbati din toată cinstea Cor. Foltuş si P. Ciuhandu, cel din tîi a fost si suspiciunat in rândul prim ce e adevarat, dar mai tarziu m'au convins in persoana ca munca D-sale a fost zădărnicită de unii mişei.

Apoi dle Pinteru, comunele susamintite deciză toare asupra alegerii dela Ceica toate gravitează cătră Beiuş, oraşel cu o inteliginţă frumoasă românească, cu comitet national ce lucră din toate puterile si totdeauna pentru cauza natională?

Dar Dvoastră inteliginţa din jur ce aţi făcut in interesul cauzei, aţi cerut vr'odată informaţiune dela ei ori dela altul, a-ţi convenit Dvoastră la o altă vreodată spre a consulta afacerea, orce pas a-ţi făcut in popor? (Jidanii au mers chiar si din Ceica) I. Botiş, preot, I. Buda, inv., Dim. Papp inv., P. Papp, învăţătorul din Selişte, I. Moga inv., A. Catone, preot, I. Popu, preot, I. Popovici inv., Ardelean Jenő, preot etc. Frumos club national cu care Dta ai coatingere. Vorbit-ai cu e vr'odată, dacă n'ai putut face in comună de frica Ungurilor, pentrucă n'ai mers la aceşti colegi a

*) Martori: Soţia d-lui Inger Soliman, Vasile Pocioian si eu, etc.

DIN MEMORIILE lui SCHERLOCK HOLMES, de CONAN DOYLE.

ROIBUL.

Traducere din englezeşte de TENZI.

(Urmare).

»Aşa vom descurcă lucrul,« zise într'un târziu. »Deocamdată vom lăsa la o parte chestia să căutăm pe ucigaşul lui Straker, si să ne silim să descoperim că ce s'a intamplat cu calul. Să presupunem ca el a fugit chiar când s'a intamplat tragedia, sau după aceea, unde a putut el merge? Calul este un animal foarte asociabil, ii place să fie împreună cu mai mulţi camerazi.

Fiind lăsat in voia lui, el sau s'a întors la King's-Pyland, sau s'a dus la Capleton. Pentru ce să fi alergat el sălbatic printre mocirle? Atunci de sigur ar fi fost văzut.

Si pentru ce să-l fi furat Ţigani? Aceşti oameni întotdeauna o iau la sănătoasa când aud de asemenea lucruri, pentru ca nu le place să aibă de aface cu poliţia. Ei nu puteau spera să poată vinde un asemenea cal. Ei ar fi riscat foarte mult dacă l'ar fi dus cu ei, si n'ar fi câştigat nimica.

»Asta-i foarte clar.«

»Atunci unde este calul acuma.«

»Eu întotdeauna am zis ca el a mers sau la King's-Pyland, sau la Capleton. Asta o luăm ca hypotesă, vom vedea la ce ne va conduce. Această parte a locului mocirlos este foarte uscată si pustie. De aci să apleacă locul, si conduce spre Capleton, si poti vedea deja de aici ca acolo

este o potecă lungă, care conduce in jos; aceea a trebuit să fie foarte umedă Luni noaptea. Dacă presupunerea noastră e corectă, atunci calul a trebuit să treacă pe aici, si de aici vom începe a căuta urmele lui.«

Mergeam repede, in decursul conversaţiei noastre, si in câteva minute am ajuns la poteca de care e vorba. La dorinţa lui Holmes, nu făcusem încă cincizeci de paşi când el dădu un strigăt si-mi făcea semn cu mâna.

Urmele unui cal erau foarte clar vizibile in pământ, si potcoava care o scoase din buzunar se potrivea exact cu urmele cari erau întipărite in pământ.

»Vezi ce valoare are imaginaţia,« zise Holmes. »Această calitate ii lipseşte lui Gregory.

Noi ne-am imaginat ca ce s'a putut intamplă, am lucrat după presupunere, să vedem ca am avut dreptate. Vino să continuăm.«

Am traversat repede platoul cu pământ tare care era anume întocmit pentru călărit, era cam de un sfert de milă. Apoi pământul era din nou peziş si dădurăm iară de urme. Apoi le perdurăm iară pentru o jumătate de milă, dară le găsirăm chiar in apropiere de Capleton.

Holmes le văzu mai întâiu, si le privea cu o expresie de mare triumf. Să vedea si o urmă de om in apropierea urmelor de cal.

»Calul era mai înainte singur« exclamai eu.

»Sigur ca era singur. Hallo, dară ce e aceasta?«

Urmele duple să reintoarseră deodată si luară direcţia spre Kings-Pyland. Holmes fluera si apoi începurăm amândoi a urmări urmele. Ochii lui erau pe urme, dară eu am privit din întam-

lare pe cealaltă parte, si văzui spre mirarea mea tot acele urme întorcându-se din direcţia opusă.

»Laudă D-tale Watson,« zise Holmes, după ce-i atrăsesem atenţiunea, »ne-ai scutit de un drum lung, care tot aici ne-ar fi adus îndărăt. Vino să mergem după urmele cari se reîntorc.«

N'a trebuit să mergem departe. Urmele înceară pe pavajul de asfalt care conducea la grădina grajdurilor de curse din Capleton.

Când ne apropiarăm alergă chiar un groom din grajduri.

»N'avem nevoie de pierde vară pe aici,« zise el.

»Am numai să pun o întrebare« zise Holmes si puse mâna in buzunarul vestei. Dacă aş veni mâine dimineaţă la cinci oare să vorbesc cu stăpânul D-tale dl Silas Brown, nu va fi oare pierdere timpuriu?«

»Doamne fereşte, el e cel dintăiu care se scoală. Dar si el e aici dacă doriţi să vorbiţi cu el. Nu dle, acuma nu pot primi bacşişul deoarece mi-a pierdut postul dacă stăpânul meu ar vedea ca primesc bani. După aceea, dle. Când Sherlock Holmes băgă in buzunar bacşişul care îl scosese din buzunar, un om cam bătrân cu înfăişare sălbatică eşi cu paşi mari in poartă, cu o bićuşcă de vânătoare in mână.

»Ce e, Cawson« strigă el. »Nu sta de taifas. Mergi si-ţi vezi de treabă! Si Dvoastră ce dracu căutaţi pe aici?«

»Aş dori să vorbesc numai zece minute cu D-ta, domnul meu« zise Holmes cu vocea cea mai dulce.

(Va urma)

Dtale să-i înveți ca cel puțin să fie atât de rafi-
nați să voteze cu candidatul național, ceea ce n'au
făcut?

Apoi D-le Pinter, e foarte ușor a zice, că am
făcut și obosit, — dar' îmi pare rău, că în defa-
vorul Dtale și astădată trebuie a da crezământ
numai faptelor și rezultatului.

Că întru cât sunt »minciuni și scornituri în
gradul superlativ« cele sus înșirate, precum și
cele scrise în nrul 83 al acestui ziar, se adev-
rește prin rezultat, le pot adevăra și eu cu mar-
tori oculari, cu documente în scris, și multe se
vor adevăra pe calea judecătoreștii, numai paciență!

Că eu sunt »tras-împins fără ocupațiune și că
calumniez înaintea publicului, că plictisesc publi-
cul, amăgesc și seduc cu minciuni infame, că nu
sunt om cinstit și că merit a fi desprețuit« în
privința asta nu cer judecata păcătoșilor, ci mă
supun întru toate judecării on. public cinstit, iar
asupra procedurii Dvoastre asemenea nu aduc
judecată, ci o încred poporului român, eu numai
faptele le înșir. Timp de a face personalități, nu am!

Eu cu o zi înainte de alegere (precum am spus
și mai sus) am fost la dl preot T. Popescu și a
fost deplin sănătos, iar că după aceea s'a bolnă-
vit nu știu, și dacă ar fi adevărat, verosimil că
nu din oboseală în lupta electorală, deoarece nu
s'a mișcat de acasă; apoi că-mi dorești și mie
soarta lui T. Popescu, care posibil, după alegere
s'a bolnăvit — și că mă înjuri, la aceasta n'am
fost așteptat, eu aștept și dau adevăruri și fapte
în public. Eu nu aparțin partidului înjurătorilor.

În articolul din nrul 83, eu ca om inteligent —
ceea ce Dta negi — am bătut la ușa la oameni in-
teligenți, cu mânuși și n'am avut ținta de-a po-
negri, despre ceea ce se poate convinge ori-și-cine,
dar' observ, că oamenii păcătoși n'au nici jude-
cată dreaptă, li-se arată tot fantome și e de lipsă
ca cartea neagră să le-o arăți deschisă și munca
de fer trebuie săvârșită cu barosul, iar la ființe
catilinare e de lipsă de Cicero, ceea ce e păcat că
n'avem.

Dar' ca să nu ajungem acolo, ca cu altă oca-
ziune să afurisești și pe candidatul național cu
soarta lui Augustin Kovács din Dobrișin, iar
clubul național cu soarta partidului lui Tisza, di-
parte-mi declar discuția încheiată, rezervându-mi
dreptul numai asupra mișelilor, ce se vor desco-
peri mai târziu.

Că primul articol din nrul 83 nu l'am sub-
scris, n'am făcut-o de frica numănu, ci din sim-
plul motiv, că n'am voit a apărea ca om egoist,
rolându-mi numele prin jurnale, precum n'am fă-
cut-o nici până acum, — dar' dacă totuș aveți
lipsă de numele meu, — sunt: Cu toată stima:
Oradea-Mare, la 1 Iunie 1906 n.

Mihail Popa,
student în drept.

Dela Beiuș primim următoarea scrisoare:
În nrul 95 al foii »Tribuna« sub titlul »Institu-
țiunile din Beiuș« iarăși a eșit un articol, care
mă vatămă adânc fără să fiu meritat.

Autorul, care îngrozindu-se de vătămarile
adresate mie nu s'a încumetat să-și subscrie
numele său cinstit, zice că eu aș fi de origine
rutean. Eu m'am născut în orașul Sătmăr, dela tatăl
român, și dela mama ruteană. Mama mea după
moartea tatălui meu a făcut tot ce-i stă în putere,
să fiu crescut în spirit românesc, cum am și fost
sub îngrijirea dlui Dr. Lucaciu.

La partidul independentist m'am aliat din prin-
cipiu, și nu m'am retras de acolo, până ce nu
m'am convins, că întrebuințază mijloace ne-
vrednice pentru ajungerea scopului partidului.
Atunci însă am avut curajul civic să mă de-
clar tot în »Tribuna«, că eu nu mă mai amestec
în politica militantă de zi, până la timpuri mai
cinstite. Cumcă n'am intrat încă în partidul na-
țional român, are cauze multe dar neegoiste.
Purtarea bruscă și nevrednică a unora din partid,
îmi face asta și azi peste puțină. Au mers
într'acolo, că mi-au scris cu studenții mei epi-

stole anonime insultătoare din zi în zi mai
dehonestătoare.

Eu n'am tălmăcit vorbirea nimenui, ci am ținut
o vorbire, ce a fost opul meu. (Impurul acestei
vorbiri îl alătură aici, să vedeți ce era con-
vingerea mea de atunci). *M'am înșelat și eu ca
și alții, dar l-am și părăsit mai târziu pe acela,
care n'a voit, ca să conlucrez cu el pentru cele
făgăduite odinioară.*

De ași fi rutean, ași face datorința mea pentru
acel popor martir, și da, și din Volhinia ași aduce
ajutor pentru el. Dar nu mă pot mărturisii ce nu
sunt. Deocamdată zadarnic sunt dar trimis acolo,
de unde alt fel și dl L. ar primi bucurios unele
ajutoare pentru Români. Ori nu e așa?

Pe mine mă atacă dl L. pentrucă n'am votizat
pentru dl Ciordaș, dar pe alți domni dintre pro-
fesori nu cutează să acuze, deși ei n'au votat.
De ce?

Apoi Barta Ferencz, deputatul de aici n'a fost
ovreu nici-când. E de origine neamț, romano
catolic. De ar fi fost jidan n'ași fi pășit pentru
el, deși ași fi fost Maghiar.

Mă rog să binevoiiți a publica aceste șiruri
pentru restabilirea adevărului, ai cărui servitori
suntem.

Primiți dle Redactor expresiunea înaltei mele
conziderațiuni cu care rămân al Dvoastră sincer
stimător

R. Cupar
prof. gimn. preot gr.-cat.

Beiuș, 1 Iunie 1906.

A V I S.

Rugăm pe toți restanțierii să bine-
voiască a-și achita abonamentul, iar
pe cei-ce plătesc lunar, să-și reîno-
iască abonamentul. **Administrația.**

NOUȚĂȚI.

ARAD, 6 Iunie 1906.

— **Decorat.** Cu privilegiul serbărilor ju-
bilare din București, M. Sa Regele Carol I.
a decorat pe dl Ioan Cionca, institutorul
micilor prinți, cu ordinul »Steaua Română«,
în gradul de cavaler. Sincerile noastre felici-
tări.

— **Prietenia dintre ziaristii maghiari și
sârbi.** Se știe că ziaristii maghiari în zilele tre-
cute au avut o strălucită primire — la Belgrad.
Cel puțin așa scriu foile maghiare. Despre aceasta
primire ziarul »Népszava« scrie între altele multe,
următoarele:

»Ce nu se poate face acasă, în Balcani încă
tot se mai poate face.

Sârbi sunt oameni politicoși, ne luând în con-
ziderare nici osteneală nici cheltuială, se nizuiesc
să-i trateze bine pe ziaristii maghiari, să le as-
tupe gura, ca să nu scrie așa multe nebunii des-
pre Sârbi, despre regicizi, despre dinastia ridi-
cată din păstor de porci. Cunosc ziaristica ma-
ghiară, așa ca pe un câine bun. Și a fost mare
tâmbălău. Publicistica maghiară a început să le
fie recunoscători. Scriu despre Sârbi, că aceia
întru atâta s'au îndrăgostit de ei, încât au înce-
put să cânte, »kossuth-nota« iar lui Kossuth de
azi să-i trimită telegrama de felicitare.

Toate aceste sunt frumoase. Noi ce e drept
nu dăm mare importanță acestei pretenii. Dacă
cineva e oaspe, e lucru cuviincios, să se poarte
politicos, iar stăpânul are datoria să fie cât mai
afabil, să se linguească chiar. Publiciștii sunt
oaspeți foarte plăcuți în tot locul și în tot timpul.
Sârbi vor primi tot cu aceiași politeță și pe zia-
riștii hotențoși.

Dar prietenia sârbească să nu-o punem

la probă la astfel de ocaziuni, căci acum fie care
e politicos, complezant și dacă cere împrejurarea
de dragul altora mințim chiar. Poftescă ziaristii
sârbi să întrebe pe frații lor din Ungaria, cum
stăm cu prietenia? . cesteia vor ști să dea des-
lușiri.

Căci a te îmbrățișa la banchet, a te sărută
lângă șampanie, a jură frățietate în societatea oa-
menilor bine crescuți, peste hotare înșamnă alt-
ceva, decât a fi aici acasă de națiune străină.
Vină ziaristii aici și numai după aceea să pri-
mească ca brațele deschise pe acei ziaristi
cari aici tună fulgeră, contra fraților lor».

— **De ce-a murit.** În ședința de Miercuri a
diete, pe când vorbea deputatul naționalist dr.
Vaida Voevod, era mereu întrerupt, cu vorbe
grosolane (deputat ungar, mă rog!) de un alt de-
putat cu numele Lukács Gyula. Intre altele a
zis: »Vă vom arăta noi voaună!»

N-a avut însă fericirea de »a ne arăta nouă«,
căci l-a lovit damblaua și Sâmbătă a și murit.

După moarte un deputat kossuthist se adre-
sează către unul naționalist, zicându-i: »Să știi, că
numai voi l-ați omorât! Sărmanul s'a prea iritat«.
Deputatul naționalist îi răspunde; »Vezi, abea am
început să vorbim și deja vă răriți! Ce-ar fi dacă
alt cum ar merge treburile?»

— **Deputatul Beiușului escelează.** Când
vorbea în dietă deputatul naționalist Milan Hodja,
arătând cu argumente zdrobitoare nedreptatea
ce se face muncitorilor, arătând cât de deplâns
e starea lor în țara noastră, cum sunt de rău plă-
țiți și cât de cu greu pot trăi, atunci deputatul B.
Ferencz al Beiușului, cel ales cu voturi românești a
eșit din sărite și-a spus că la aceasta poartă
vina și băncile române cari dau împrumut bani
cu 20—30 %. Să ne însemnăm bine aceasta acuză.

— **Era nouă.** Cât de cinstit se inaugurează
era nouă, cea atât de preamărită și laudată de
ziaristică maghiară, — care de altfel cândva a
laudat și pe cea veche — se poate vede și din
următoarea întâmplare. Socialiștii au ținut la Ru-
salii adunare poporală în Török-Kanizsa, unde
aveau să vorbească despre următoarele: »Ce
vrea noul guvern?» »Sufragiul universal se-
cret« și »Despre foloasele și scopul organizării«.

Din partea administrației a fost de față un ne-
voiaș de scrietoraș, care voind să-și arate pu-
terea a spus oratorilor următoarele: »Vă fac atent,
că împrăștiu adunarea, îndată ce veți vorbi des-
pre darea muncitorilor, despre timpul de lucru,
despre noul guvern, și despre ministri«.

Nici n'a început pe bună cale să vorbească
oratorul, când deja fuse întrerupt. Poporul adu-
nat era grozav năcăjit văzând aceasta obrăznicie
venită dela un moic, căruia e nevoit el, popo-
rul muncitor și cinstit, să-i dea pâine.

Scriitorul simțindu-se în o situație critică, a di-
solvat adunarea pe cinspre-zece minute, până
ce a trimis după poliție.

Jandarmii sosiseră în nr. de 60. Și cu asistența
lor s'a ținut adunarea.

Apoi să mai zici, că nu trăim în era nouă?

— **Victimă al alegerilor.** Cel puțin așa îl
înfățișează »Temesvári Hirlap« pe jandarmul
Barabás András, căruia i-s'a rupt o vână în nas
și așa atâta i-a curs sângele, până a murit... Iar
vâna i-s'a rupt în opintirea mare ce a avut-o sco-
tând dintr'un canal de lângă Caransebeș p'un preot
român gras și mare pe care alegătorii naționaliști
l-au aruncat în apă deoarece n'a votat cu steagul
național... Păcat că nu spune numele acestui ne-
vrednic!

Mai scriu că la Mehadica a ars la casa tuturor
celor 8 Români cari n'au votat cu steagul na-
țional.

— **Limba grecească la capela română
din Paris.** Statul Român susține, cu cheltueli
destul de mari, o biserică pentru cetățenii săi
cari trăiesc la Paris. Parochul acestei biserici,
părintele Chesarie Stefano a fost acuzat că e
grecofil și că din timp în timp oficiază grecește;

INSTRUMENTE NECESARE LA ORI-CE ECONOMIE.

o o o o „Ciururi-Kalmár“ adevărate și mașini pentru curățirea sămânțelor de trifoliu. o o o

Cele mai renumite în toată țara și cele mai ieftine și de construcția cea mai bună.

Fabricăm din materia de prima calitate din patrie în diferite mărimi, în diferite construcții, corespunzătoare tuturor cerințelor economice, mașini pentru cu-
rățirea grânelor, ciururi de pleavă, mănate cu mâna ori cu motor. Rugăm să cereți catalog gratuit despre noutățile noastre de un an. La ori ce cerință
răspundem prompt și fără nici o plată.

FABRICA DE MAȘINI DE GRÂNE alui KALMÁR ZS. ȘI SOȚUL HŐRMEZŐ-VÁSARHELY.

Numărul Telefonului 69.

În Aiud premiat cu premiul mare de aur. Titlu în caz urgent: KALMAR-restagyr.

Numărul Telefonului 69.

fapta aceasta fost desmințită de Metropolia din București. După ce s'a dovedit că la 14/27 Aprilie c. dl Stefano a slujit, la capela română, liturgia în limba grecească, cu ocaziunea unui parastas pentru prințul Vogoride — *Societatea studenților români la Paris »Liga«* s'a ocupat în 3 ședințe de afacerea aceasta. A fost o discuție aprigă, căci s'au găsit persoane capabile să justifice și aprobe această purtare a preotului român, care atunci când frații săi își dau viața pentru introducerea limbii naționale în biserica lor, dânsul, unul din reprezentanții statului și poporului român în străinătate, dânsul face serviciu divin în limba grecească la altarul bisericii noastre. În ședința din urmă o asistență neobicită de numeroasă a decis ca preotul Stefano să fie rugat ca altădată să nu mai slujească grecește în capela română. Las'că moțiunea votată atunci putea fi ținută în termeni mai bărbătești, mai puțin umili; oricum, și în forma aceasta doară va da de gândit părintelui Chesarie Stefano.

*) *Societatea studenților români la Paris »Liga«* s'a înființat la 10 Ianuarie 1906, din fuzionarea vechiului cerc al studenților români la Paris cu secțiunea Paris a Ligei pentru unitatea culturală a tuturor Românilor. Pentru conducerea societății a fost ales un comitet de 11: I. Anagnostiade, R. Brătianu, V. Diamandi (Aromân din Mețova), N. Enache, D. Micescu, C. Nedelcu (poartă și agendele de secretar ale soc.), D. Partenie, Popovici-Tașcă, S. Rădulescu, M. Stefanescu, C. Tatovici (și cassier al soc.)

— **Convocare.** În senzul §-ului 41 din statute convocăm adunarea generală a despărțământului Timișoara al »Asociației pentru literatură română și cultura poporului român« pe 10 Iunie 1906 st. n. la 3 oare după amiază în comuna Topolovețul-mare. Obiectele adunării: 1. Deschiderea adunării prin președinte. 2. Raportul anual al comitetului. 3. Cenzurarea socoților. 4. Dizertațiune despre urmările beției. 5. Stabilirea bugetului pe anul viitor. 6. Alegerea a lor 2 delegați pentru adunarea generală a Asociației. 7. Pertractarea eventualelor propuneri. Timișoara, la 2 Iunie 1906. Direcțiunea despărțământului.

— **Reuniunea română de cânt și muzică din Lugoj** invită respectuos la Concertul popular ce-l va da Sâmbătă la 27 Mai (9 Iunie) 1906 sub conducerea diui dirigent Ioan Vidu în Pavilionul otelului »Concordia«. După concert urmează petrecere dansată.

— **Expoziția de copii din Apoldul-românesc.** Din cauza pojarului ce a grasat în mod epidemic până bine de curând în comuna Apoldul-român și comunele învecinate, siliți ne vedem să amânăm terminul tinerei expoziției de copii pe una din zilele din toamna anului curent, când expoziția se va ține tot în comuna Apoldul-român.

Rugămintea noastră deci este, ca domniile medicilor să binevoiască a ne răspunde cu posibilă grabire la apele, ce le-am adresat în cauza datelor neapărată la alcătuirea programului expoziției etc.

Fiind afacerea expoziției de copii de interes general, ne ar fi binevenite opiniile, ce ni s'ar da și din partea oamenilor pricepuți cu locuința și afară de comitatul Sibiiu.

Opiniunile sosite le vom da și publicității. Sibiiu, 26 Maiu 1906.

Comitetul central al »Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiiu«. *Pantoleon Lucașu*, prezident. *Vic. Tordășianu*, secretar.

— **Cassa de păstrare** (Reuniune). În Săliște (comitatul Sibiiu) a binevoit a se înscrie în șirul membrilor fondatori ai »Reuniunii sodalilor români din Sibiiu« cu taxa de cor. 100 vărsată la cassa Reuniunii »Patria« din Blaj a fost prima, iar »Cassa de păstrare din Săliște« este a 2-a între băncile noastre înscrise în șirul membrilor fondatori ai Reuniunii amintite.

— **Magazin de stofă de fabrică, Lechner și Fleischer, Pécs.** În magazinul exclusiv de stofă de fabrică se află de vânzare 3 metri stofă de lână pentru întreaga îmbrăcăminte bărbătească, dela 3:30—4:40—6:60 floreni în sus până la cea mai fină.

Pentru provincie trimitem bucuroși probe. *Lechner și Fleischer*, Arad, Szabadság-tér 17 Telefon 475.

— **Corecții pe hârtie calitate foarte fină** 100 bucăți cu 1 cor. 1000 bucăți 9 cor se poate căpăta în Librăria lui *Imre J. și fiul* Arad.

Economie.

Arad, 6 Iunie 1906.

Stârpiți fluturii albi! Trebuie să spunem, că foarte mulți gospodari cari au pomete mari sau mici nu și-au dat de fel silință ca să curățască pomii, așa că n'or aveă de ce să se mire dacă pomii nu li-or rodi cum se cade și vor căpăta așa răsplata cuvenită pentru indolența lor. Dară e supărător, că și alți gospodari sirguincioși, cari și-au curățit pomii cum se cade, dar' cari din nenorocire sunt vecini cu cei leneși, au suferit o pagubă mare, că ne având omizile destulă hrană pe pomii celor dintâi se duce la vecini și le fac și lor stricăciune. Ar fi deci tare bine ca să înceapă toți ceice au pomete, sau dacă au și numai un pomișor lângă casă, să prindă și să omoare fluturii cei albi, cari sunt așa de ușor de prins dimineața și sara. Cel mai bine e, să pună pe copii la acest lucru. Totodată să caute să nimicească grămăjoarele de ouă gaibine, cari sunt așezate pe frunzele pomilor. Mari merite și-ar putea câștiga învățătorii pe acest teren, îndemnând pe școlari ca să prindă cât de mulți fluturi și de sigur conziliul cultural n'ar întrelăsă să răsplătească munca lor.

La cursul de albinărit ce se va ține în luna Iunie în stupăria statului din Gödöllő și despre care curs am scris și noi în unul din Nrii din urmă ai foii noastre, a fost primit și preotul Ioan Jucos din Zărvești, lângă Caransebeș. După cum suntem informați, în anul acesta a petiționat un număr foarte mare de preoți și ne bucurăm a putea constata, că între aceștia, aproape străini, se află și un preot român. Părintele Jucos este un zelos colaborator la foaia noastră și cetitorii noștri îl cunosc foarte bine din seria de articoli instructivi publicați în »Economia«. Dsa însuși este stupar practic și prin studiu neînterupt și prin experiențele sale proprii a ajuns azi prefect în acest ram de economie. La modesta sa parohie dispune de o stupină de model, care adeseori este cercetată de către cei mai mari stupari dela noi. Suntem convinși, că părintele Jucos își va valida și acolo frumoasele sale cunoștințe câștigate prin experiențe proprii, iar pe de altă parte își va câștiga și cunoștințe noi, pe cari apoi le va pune în serviciul poporului nostru dela sate. (»Econ.»)

Deciuni meritorice de interes pentru economii noștri. Pentru pagube suferite la fânețe prin secetă îndelungată nu se poate încuviința nici o scădere din dare. Pe locurile designate pentru a îngropă mortăciunile nu este iertat a cultiva bucate cu nutremânt pentru oameni sau animale. Pentru lucrătorii industriași, cari suferă de un morb acut, stăpânii lor n'au să supoarte cheltuelile ivite prin morbul lor, dacă se dovedește, că au fost angajați morboși. Acela, care e încrezut cu conducerea lucrărilor de treerat, în calitatea aceasta este îndreptățit a face toate acele dispozițiuni urgente, fără cari lucrările nu se pot săvârși cu succes, între altele și înlocuirea lucrătorilor ieșiți din lucru până la mai departe dispunere din partea proprietarului mașinei de treerat. Proprietarii mașinelor au să răspundă pentru urmăriile astotfel de înlocuiri și atunci, dacă înlocuirea aceasta s'a întâmplat fără știrea și fără consimțământul lor.

Bursa de mărfuri și efecte din Budapesta.

Cota oficială pe ziua de 5 Iunie.

INCHEEREA LA 12 ORE:

Grâu pe Oct. 1906 (100—clgr.)	15:58—15:60
Secară pe Octomvrie	12:96—12:98
Orz pe Octomvrie	13:04—13:06
Cucuruz pe Iulie	13:10—13:12
Grâu pe Aprilie 1097	16:16—16:18

INCHEEREA LA 5 ORE:

Grâu pe Octomvrie 1906	15:66—15:68
Secară pe Octomvrie	12:96—12:98
Ovăs pe Octomvie	13:10—13:12
Cucuruz pe Iulie	11:50—11:52
Grâu pe Aprilie 1907	16:22—16:24

Bursa de bucate din Timișoara.

Grâu: 78—100 klgr.	Cor. 14:80—14:90
• 79—100 •	—
Secară: 100 •	12:20—12:30
Orz: 100 •	13:50—13:60
Ovăs mercantil 100 klgr.	14:10—14:20

Ovăs cernut 100 klgr.	13:30—13:30
Cucuruz nou 100 •	13:00—13:10
• vechiu 100 klgr.	—

Prețul alcoolului în Arad.

Alcool rafinat în mare	Cor. 158—
• • • mic	• 160—
• brut • mare	• 156—
• • • mic	• 158—

Târgul de porci din Kőbánya.

De prima calitate ungară: Bătrâni, grei părechea în greutate peste 400 klgr. — — — fil.; bătrâni mijlocii, părechea în greutate 300—400 klgr. — fil.; tineri grei în greutate peste 320 klgr. 125—127 fil.; calitate sârbească: grei părechea peste 260 klgr. 120—126 fil.; mijlocii părechea 240—260 klgr. greutate 121—122 fil. Ușori până la 240 klgr. 116—118 fil.

TELEGRAME.

Rojdestvensky pe banca acuzaților. Petersburg, 5 Iunie. După o lungă cercetare, *admiralul comandant al flotei ruse nimicite la Ciusima, a fost erit adus înaintea conziliului superior de război. Acuzarea ce i-se aduce e că prin lipsa de pricepere în conducere și a lipsei de curagiu a pricinuit pierderea acelei mari lupte. E probabil că-l vor osândi la deportare în Siberia.*

Redactor responsabil: Sever Bocu.

Editor proprietar: George Nichin.

Cultivarea părului. Cea mai obvenientă cauză a căderii părului, după cum a dovedit-o cei mai renumiți medici, e însuși mătreața, cei ce sufăr de acest morb în timpul cel mai scurt devin pleșuvi, doare-ce mătreața slăbește perii și uscă rădăcinile părului. Nenumărați medici experți din patrie și străinătate recomandă »spiritul de păr PETROLIN«, despre ce prin epistole de recunoștință se arată că după o folosire de câteva zile împiedecă căderea părului, și ori ce alt morb de cap si în mod avanta-

gios ajută la creșterea de nou a părului. La cumpărare să fiți cu băgare de samă la simbolul de mai sus. Ori ce alt spirt adus în circulație e numai o imitare și falsificare stricăcioasă. Se capătă numai la pregătitorul: Drogeria și laboratorul de cosmetică **Korani și Wachsmann, Szabadka.**

Magazin principal la farmacia **Földes Kelemen.** Se poate căpăta și în prăvălia de toalete alui **Hegedüs Gyula.**

ANUNȚ.

O văduvă română și cultă se recomandă de menageră la un domn singuratic în provincă ori străinătate (România).

Ofertele să se trimită la red. »Tribuna«.

În cancelaria notarială din Mețșd din 15 Iunie pe lângă un salariu corăspunzător se primește un tinăr notar diplomat, sau adiunct cu praxă bună. Condițiunile le voi comunica după primirea concursului.

Ioan Gismaș,
not. cerc.

up Mețșd.

A apărut și se află de vânzare la administrația »Tribunei«:

Chestiunea de naționalitate.

De Br. Eötvös József,
tradusă de Sever Bocu.

Prețul 2 coroane plus. 10 fileri porto.

Pravalia de delicatose, bacanie,
vin, ceai, şampanie, rum, ape
minerale şi salbatăciuni - a lui

Dürr Gusztáv

ARAD — vis-à-vis cu
Casa oraşului.
N-ru de telefon 118

**Îşi recomandă cele mai
proaspete delicatose cu pre-
turile cele mai ieftine şi ser-
viciul cel mai curat.**

Curmale detot felul şi Prune de compot.
Struguri proaspeţi de Malaga.
Smochine de Sultan şi Smyrna şi Fructe
candirate.

Migdale de dessert cu coaje de hârtie.
Prăjituri proaspete de ceai.

Peşti marinaţi şi în paiţ. HERINGI proas-
pete de Marea Ostică. SARDINE de tot felul.

CAŞURI de Ementhal, Groi, Gorgon-
zola, Strachino, Imperial şi multe alte.

CARNĂRII

CONSERVE — — LEGUME
Rumurile cele mai excelente.

Mare asortiment în Ceai de China şi Rusia.

Magazin de vinuri de şampanie de Hubert

„GENTRY-CLUB“

Casină, Törley şi a renumitelor şampanii
franceze Mumm Reims.

Cele mai bune calităţi cu comandă directă de

CAFEA

de Jamaica, Cuba, Ceylon, Iava-
aur şi Mocca.

Excelentă Cafea prăjită de PALERMO
care la gust şi aromă e fără pereche, în pachete
originale de câte 1/2 kgr. 2 cor. şi 20 fil.

Asortiment colosal de bogat în tot
felul de

zaharicale diferite

aranjate

în cutii de lux, şi — măsurate.

Contra anemiei şi nervosităţii

cea mai bună influenţă are

Vinul ferat china

al farmacistului
Rozsnyay
Mátyás.

Preţul unei sticle e de 3 cor. 50 fil.

Contra căderii părului

are cea mai
bună influenţă

Şi pirtul de păr al lui Rozsnyay

în scurtă vreme delătură mătreaţa şi căderea
părului. Părul de rupere şi-i dă o strălucire
Preţul unei sticle e de 1 cor. şi 50 fil.

Sirop pentru copii, contra tusei

Leac admirabil pentru copii mici.
Sticla: 60 fileri.

Toate aceste medicamente se capătă
în stare veritabilă, la spîşăria lui

ROZSNYAY Mátyás, Arad.

Szabadság-tér.

IN ATENŢIA CELOR CE ZIDESC!

Wandracssek Ignác

zidar cualificat şi antreprenor de zidiri

Arad, strada Választó nr. 62. b.

Se recomandă p. t. publicului din loc şi provincă, pentru orice
fel de lucrări în această branşă, ca: case de chirie, case par-
ticulare, vile şi zidiri economice, asemenea primeşte şi repa-
rare ade zidiri vechi, pe lângă garanţă şi preţuri foarte estime.

Planuri şi bugete face pe preţuri convenabile.

În pretuită atenţiune a arhitecţilor!

Lenkey Antal

zidar diplomat şi întreprinzător-architect

ARAD, strada Szekeres Nro. 4.

Se recomandă atenţiunei p. t. publicului din loc şi din provincă
care vrea să zidească, primind pe lângă preţuri moderate şi pe
lângă garanţă tot felul de lucrări din branşa zidăriei anume:
case de arindă, case private, cartele de vară şi grânare pre-
cum şi transformarea edificiilor vechi, a faşadelor şi a pava-
gelor de ciment şi beton.

La dorinţă servesc gratuit cu planuri şi cu preliminar de spese.

Nr. telef. pentru oraş şi comitat 509

IBANI

pe moşii şi case de închiriat din Arad

cu amortizaţie de 10—70 ani

după mărimea sumei împrumutate cu 4, 4¹/₄, 4¹/₂, 4³/₄,
şi 5⁰/₀, pe lângă dividendă de mijlocire şi amortizaţie de
interese corăspunzătoare până la valoarea cea mai mare.

Spese anticipative nu sunt, la dorinţă anticipez spe-
sele de întabulare, convertez datoriiile de interese mari.

— Resolvare grabnică, serviciu prompt. —

SZÜCS F. VLMOS

Representanţa pentru mijlocirea de împrumuturi a

Institutului pentru credit fonciar din Sibiu

pe teritoriul comitatului Arad, oraşului Arad, comitatului
Bichiş, Gyula, Ciaba.

ARAD, Boros-Bóni-tér 22 sz. etagiul I.

(Piaţa cerealelor.)

Biroul filialei: B. Ciaba, Calea Berényi.

Primeşte pe lângă onorar acuisitori de afaceri abili
şi demni de încredere.

FISCHER KAROLY

fabricant de funii, țesături,
de site și saltele de sirmă.

Arad, József főherceg-út 8. sz.

Recomandă preparatele sale de sirmă ca: țesături de sirmă din aramă, fier și ține, pe cari le are în deposit mai ales pentru mori, fabrici și scopuri agricole. Afară de acestea, recomandă sitele sale pentru Sita de ventilat sistem Bachler. Pregătește țesături de mână și fabrică la îngrădit de grădini, grădiul publice, curți de galițe și păduri cu vinat, site de sirmă cu ramă de fier pentru scopuri delucării de pământ, nisip, petriș, și pentru lucrări de mine, zidiri și grădinărit. Site la ferestre de pivnițe și magazine de grăunțe. Apărătoare de scintei la locomotive, mori și cosuri de fabrici. Somiere elastic, de oțel pentru pat pe staluri de fier și lemn, cari în privința ușurinței de a se ținea curat sunt foarte recomandabile. Diferite site din păr, aramă și mătase, dobe pentru tutun, site-dobe, și orice fel de obiecte și lucrări din aceasta branșă — — cu prețuri din cele mai moderate

Gine vrea să cumpere ghete de vară

(fél czipő)

ghete pentru bărbați pentru femei și copii

precum

în piele colorată

pe lângă prețurile cele mai moderate în un asortiment bogat acela poate se câștiga în prăvălia lui

Czernóczy Mihály

căltunar pentru bărbați și femei

Kossuth-utca nr. 67 și Boros Bényi-
tér nr. 2.

Bräuner Vilmos

zugrav-decorator

ARAD, — Strada KAPA — Nr.

Locuința mea 6ela 1 Martie: strada
Deák Ferencz în casa lui Meirovitz.

Primește spre efeptuire orice lucru
fine de un zugrav, precum:

decorarca interiorului de bisorici, sale,
tele, etc. și zugrăviri de teatru și tab

Efectuesc lucruri din provincie.

Fac la dorință planuri de lucrări în c

TISLER VAZUL pavagiu

Arad, strada Radnai 24

primește orice muncă de pavare

apoi

fac plăci de beton, canaluri de beton, fundamente
pentru uscarea păreților umezi, primesc orice con-
strucții de pământ în condițiile cele mai avanta-
joase și în prețurile cele mai ieftine.

Cel mai bun prav pentru insecte

pentru nimicirea purecelor, stălni-
țelor, muștelor și a altor insecte.

Tabakó

admirabil prav contra moliilor, efectul
deja după o zi întrece pe cel al naphta-
linului.

Jumătate klgr. . . . . 50 fileri.
Un klgr. . . . . 1 cor.

Se poate căpăta

— în Arad și jur —

numai la drugheria și parfumeria

Vojtek és Weis
ARAD

E și în interesul D-Tale!

— Dacă voești se cumperi, nu întârziă de a cerceta

magazinul
de stofe de haine pentru femei

a lui
HEGEDÜS ÁRMIN

care acum e sortat cu cei mai noi și mai la modă articoli.

Prețurile neîntrecute de ieftine esclud ori-și-ce emulare.

Prețurile articolilor de reclam:

Un blous la modă foarte frumos și **o stofă**
pentru haine mtrul **33 cr.**

Ombree stofă pentru blous elegant și fin, re-
gele sezonului mtrul **65 cr.**

Ce nime n'are, o plapoma brilliantină
pentru două persoane, până acum 4 fl., acum **2.95 cr.**

Magazinul meu de stofă din patrie e de ajuns
pentru întreș comitatul Aradului.

Mare asortiment dintre 120 și 140 cmtri de stofă
se poate afla numai în prăvăliile din capitală.

Rog să priviți galantarul meu! Cere sprijinul on. public cu stimă

HEGEDÜS ARMIN

Arad, piața Szabadság nr. 17, vis-à-vis de cei 13 martiri.

Rog a privi galantarul vânăt!

Molnár Anta

măsar

Arad, Part-u. nr. 4 (Casa proprie).

Se recomandă onor. public pentru pregătirea a ori-
lucrări de lemn aparținătoare acestei branșă, precum

mobile de alcouri, de prânzătoare, de salon, de
de grădini și de vile,

precum și spre **pregătirea aranjamentelor de prăvălii**
de birouri, de portale și ori-ce fel de lucrări pentru **b**
serici și alte **edificii publice.**

Comandele se efeptuesc prompt pe lângă prețuri convenabile și
garanță.

— Desemne și modele chimice se trimet la cerere. —

Unde se adună Români ? La hotelul „Vulturul negru“

din strada Boczkó (spre calea Cetății)

care e aranjat din nou în modul cel mai modern, cu odăi curate, foarte elegante și foarte eftine.

Unde e locul de întâlnire al inteligenței române în deosebi ?

In restaurantul hotelului „Vulturul negru“ al lui Pașca.

Unde poți căpăta bere veritabilă de — Schwechat ?

In restaurantul „Vulturul negru“ al lui Ignatie Pașca.

Unde poți afla, în Arad, cele mai bune vinuri și beuturi ?

In restaurantul „Vulturul negru“ o o o o o o o o

Unde poți căpăta, în Arad, cele mai bine gătite mâncări ?

Tot la „Vulturul negru“, la restaurantul lui Ign. Pașca!

Și tot acolo, în fie-care Sâmbătă, se capătă cîrnați proaspeți și carne de porc. Abonamente se fac cu prețuri din cele mai convenabile.

„Serviciul prompt și conștientos!“

Berger Gyula

— farmacia „la Sta Elisabeta“ — ARAD.

Recomandă mult căutatele sale preparate :

Săpunul spermacetic „Sf. Elisabeta“ cu efect sigur asupra polii, precum și contra pistriilor ca mijloc de înfrumșetare și reconstruirea polii : — o bucată mare 60 fleri.

Pudră „Sf. Elisabeta“ (roza) articol admirabil pentru menținerea frumuseții, de tot inofensiv. Se poate căpăta în culoare albă, roză și crem : — o cutie 90 fleri.

Apa de dinți „Sf. Elisabeta“ recomandabil în special celor cu dinții răi. Rumenește gura, întărește gingiile, sistează durerea de dinți și oprește stricarea dinților : — un flacon 90 fl.

Apă de iorgovan pentru frumusețe „Sf. Elisabeta“ Articol foarte iubit de dame. Se poate căpăta în culoare albă și roșie. — Un flacon mic 1 cor., unu mare 2 cor.

Leac contra reumei și răcelei „Sf. Elisabeta“ Leac cu efect sigur contra reumei, răcelii, ischias, deasemenea contra durerii de cap, câteva fricțiuni ajung, pentru ea și cea mai mare durere să înceteze. Un flacon mic 1 cor., un flacon mare 2 cor.

Spirit pentru păr „Sf. Elisabeta“ Sistează căderea părului și formarea de mătreacă o împiedecă radical. — Prețul : — o sticlă mică 1 cor., o sticlă mare 2 cor.

Alifie pentru păr. Promovează creșterea părului și îl face foarte undulos. — Un flacon mic 1 cor., unu mare 2 cor.

Ceai minunat pentru pept „Sf. Elisabeta“ contra tusei, troahnei, frigurilor de stomac și boalelor de gât. — o cutie 80 fleri.

Eter pentru bățături. Delătură în scurtă vreme fără durere ori-ce bătuire a pielii, ori bățături. O sticlă e de ajuns pentru delăturarea celor mai mari bățături. — O sticlă 70 fleri.

Apoi, tot felul de aromatice, specialități din țară și străinătate, medicamente pentru animale, pentru porci, vite și galițe.

Avis!

Avem onoare a cunoștința onorată public, precum și pre stimații noștri clienți, că din cauza ridicării chiriei prea mare de prăvălie, suntem siliți a ne strămuta prăvălia noastră de acum

din **Andrássy-tér nr. 22**

în **Szabadság-tér nr. 14**

„LA CIZMA ROȘIE“

(lângă fostul **PORTER**).

Având în vedere și mai departe a servi onorată public cu marfă bună și prețuri moderate, rog totodată a lua la cunoștința strămutarea prăvăliei și a ne da și mai departe sprijinul D-Voastre.

Cu stimă:

Iustin Olariu

conducătorul Societății Călțunilor
Aradi Czipészek Termelő Szövetkezete.

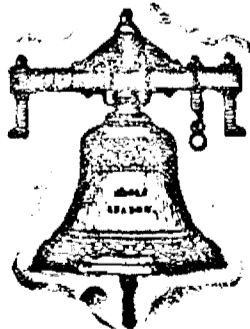
Frideric Mönig

Turnătorie, fabrică de clopote și metal,
arangeată pe motor de vapor.

Arad, strada Rákoczi Nr. 11-28.

S'a fondat la 1840.

Premiat la 1890 cu cea mai mare medalie de stat.

Cu garanție pe mai mulți ani și pe lângă cele mai favorabile condiții de platire — recomandă clopotele sale cu patentă ces. și reg. invenție proprie, cari au avantajul că față cu ori-ce alte clopote, la turnarea unu și aceluiași clopot tare și cu sunet adânc — se face o economie de 20—30% la greutatea metalului.

Recomandă tot-odată clopote de fer, ce se pot învîrți și postamentele de fer, prin a căror întrebuintare clopotele se pot scuti de crepat și chiar și cele mai mari clopote se pot trage fără-ca să se clătine turnul.

Recomandă apoi transformarea clopotelor vechi în coroană de fer, ce se poate învîrți, cum și turnarea din nou a clopotelor vechi, sau schimbarea lor cu clopote nouă pe lângă o supra-solvire neînsemnată.

Liste de prețuri și cu ilustrațiuni — la dorință se trimit gratis.

Picăturile balsamice „MARIA-RADNA“

pentru răni și stomac, ajută iute și sigur în multe boale, ca d. ex. dureri, colici de stomac, boli vechi de stomac și lipsei de apetit, contra reumei, junghiurilor, colice și durere de cap, estern la răni timpurii, la sgărieturi, la scrinteli și rupei de oase, contra reumei și durerii de oase.

Un flacon: prețul 30 fil., 10 flacoane Cor. 3.— francat.

Pastilele — SENECA

Medicină sigură contra tusei, troanei, răcelii, influenței. Cutia 1. Cor., 10 cutii franco 8. Cor.
Se poate căpăta la **Kossuth Pál, Szűz Mária.** gyógyszertára, Arad, Boros-Béni-tér 15 sz.

Centauria! Cel mai minunat întăritor de stomac!
Depărtează frigurile stomacale, colicele,
lipsa de scaun, diaree, răceli și multe alte boale diferite.

O scrisoare de mulțumită.

Stimate domnule apotecar! Pentru admirabila DV teo întăritoare de stomac nu Vă pot mulțumi din destul și regret că nu o pot recomanda în deajuns pentru a fi cunoscută binefacerea ei. Doi colegi ai mei Vă vor comanda zilele astea câte-va pachete din teoa „CENTAURIA“. Eu Vă mulțumesc și Vă rog a-mi mai trimite încă un pachet mare pentru ceste 2 cor. Cu stimă: Ion Luca, Inv.

RESTAURANTUL TÓTH ENDRE

Am onoare a atrage atențiunea p. t. publicului asupra fostului restaurant

KASS

acum preluat de mine și remaniat după cele mai moderne cerințe.

Cele mai fine și mai bune băuturi, precum vinuri, licheruri, șampanii, se pot căpăta aici.

Mâncările restaurantului nostru sunt neîntrecute.

000 Seară de seară musica cea mai bună dillectează pe oaspeții mei. 000

Serviciu prompt, curat și conștientos. 000 Abonamente se fac cu prețuri moderate.

Cu deosebită stimă

Tóth Endre
restaurantier.

Sirupul carpatian pentru pept al lui Barcsay!

Cu fier, calciu și sirup de brad.

Acest sirup, ce se întrebuințează cu succes de 30 de ani, e admirabil medicament contra tusei și asudărei de noapte.

Promovează pofta de mâncare, nutrirea și mistuirea; întărește și întinerește corpul.

Bărbații și copiii, îl pot folosi fiindcă are deosebită influință asupra singelui și formărei oaselor.

Prețul unui flacon 80 cr.

Se poate căpăta numai la spîțaria lui

Barcsay Károly

■ Szeged, Széchenyi-tér 12. ■

Bogat asortiment de lămpă de casă și candelabre.

Prăvălie: **Andrássy-tér**
: : : **No. 13.**
Palatul minorităților. No. telefon 833.

KOHN JÓZSEF

Atelier: **Bathyány-u.**
: : : **No. 23.**
Casa proprie. — No. telefonului 821.

Distins cu premiul I la 6 expoziții

A R A D

Distins cu premiul I la 6 expoziții

— Lumina nouă! — Noutate! — Lumina nouă! —

Pe teren gazopiric cel mai bun succes l-a avut până acum

lampa mercediană

la care luminarea a 75 de luminări, costă mai puțin decât lampa cu petrolu 20" și care poate fi aplicată la ori-ce candelabru ori lămpă de masă; prin ceea-ce cu 30% avem luminat mai frumos și 50% cruțare de petrolu. Recomand aceasta în atenția cafegiilor, birșăilor, cancelariilor celor cu afaceri și privaților.

Singurul magazin e al meu, unde răspund punctual și efeptuesc orice comandă.

Cu stimă: **Kohn József.**

Mare magazin de ustensili și articole casnice.

TIPOGRAFIA GEORGE NICHIN, — ARAD.